

Sote-valvonnan yhdyspinnoista: case Neuvola / Koulu- ja opiskelijath / Oppilashuolto

Aluehallintovirasto

 @AVItwiittaa

Hyvinvoivat lapset, nuoret ja perheet toimijoiden yhteisenä asiana ja tavoitteena

(Lastensuojelulaki 12§, sote-100 muutoksin, HE 56/2021 vp, Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021)

- Sekä kunnalla että hyvinvointialueilla on hyvinvointiin ja terveyden edistämiseen liittyviä tehtäviä
- **Kunta**
 - laatii lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi kunnan tai kuntien toimintaa koskevan **lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman**
 - **seuraa** kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin
- **Hyvinvointialue**
 - **laatii** lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi hyvinvointialueen toimintaa koskevan **alueellisen lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman**
 - **seuraa** asukkaiden elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin
- Kunnan ja hyvinvointialueen on tehtävä yhteistyötä suunnitelmien laadinnassa siten kuin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 6 ja 7 §:ssä säädetään.

Hyvinvointialueen ja kuntien välinen yhteistyö

Hyvinvointialueen ja kuntien on **neuvoteltava vähintään valtuustokausittain** tehtäviensä hoitamiseen liittyvästä yhteistyöstä, tavoitteista ja työnjaosta.

- Neuvoteltavia asioita ovat mm. asukkaiden tarpeiden mukaiset palvelut ja palveluketjut, hyvinvoinnin edistäminen, tietojärjestelmien yhteentoimivuus ja tukipalvelujen järjestäminen
- Lisäksi tulee sopia mm. yhteistyön edellyttämistä yhteistoimintarakenteista, toimintamalleista sekä yhteistyön edellyttämästä tiedonkulusta.
- Hyvinvointialueiden ja kuntien valtuustojen tulee hyväksyä neuvottelutulos. Neuvottelutuloksen pohjalta voidaan laatia tarkentavia tehtävälakokohtaisia yhteistyösopimuksia.

(Laki hyvinvointialueesta (611/2021, 14 §)

Opiskeluhoolto opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen yhdyspinnalla

- Opiskeluhoollosta säädetään oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa (1287/2013, HE 19/2022 lain muuttamisesta)
 - ❑ Yhteisöllinen opiskeluhoolto eli koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelman mukainen ennaltaehkäisevä koko oppilaitosyhteisöä tukeva toiminta
 - ❑ Yksilökohtainen opiskeluhoolto eli opiskeluhooltopalvelut
 - Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut
 - Opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalvelut
 - Monialainen yksilökohtainen opiskeluhoolto
- Hyvinvointialue, jonka alueella oppilaitos sijaitsee, vastaa koulu- ja opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä terveydenhuoltolaissa säädetyn mukaisesti. ([29.6.2021/633](#))
- Koulutuksen järjestäjän on järjestettävä opiskeluhoolto yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen opiskeluhooltopalveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa siten, että opiskeluhoollosta muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus.
- Opiskeluhooltopalveluiden on oltava oppilaiden ja opiskelijoiden helposti saatavissa
 - ❑ Palvelut on järjestettävä ensisijaisesti koululla tai oppilaitoksessa. Opiskeluterveydenhuollon palvelut voidaan järjestää myös muussa terveydenhuollon toimipisteessä – opetuksen tai koulutuksen järjestäjän on tarjottava tarkoitukseen soveltuvat tilat
 - ❑ Opiskeluhoollon työntekijöiden tehtävät eivät muutu
 - ❑ Yhteistyö opetustoimen työntekijöiden kanssa

(OpHuL 9 §, HE19/2022: Terveydenhuoltolaki 15 a §)

Suunnitelmallisesta yhteistyöstä ja yhteistyörakenteista

(HE 19/2022; Laki oppilas- ja opiskeluhuoltolain muuttamisesta 13 a §, 14 a §, Laki terveydenhuoltolain muuttamisesta 13 a §, 14 a §, 15 a §, eduskuntakäsittelyssä)

- Hyvinvointialueen on opiskeluhuoltopalveluja järjestäessään toimittava yhteistyössä opetuksen ja koulutuksen järjestäjien kanssa. Yhteistyötä on tehtävä myös oppilaan vanhempien ja huoltajien tai alaikäisen opiskelijan vanhempien ja huoltajien, oppilaiden ja opiskelijoiden, opiskeluhuolto- ja opetushenkilöstön sekä muiden tarvittavien tahojen kanssa.
- **Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma**
 - Liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan
 - tulee sisältää opiskeluhuollon toteuttamisen tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhuollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta).
Suunnitelma on laadittava yhteistyössä oppilaitosten henkilöstön, opiskeluhuoltopalvelujen, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa
- Hyvinvointialueella tulee lisäksi olla **alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma**
 - Sisältää mm opiskeluhuoltopalvelujen alueellisen toteuttamisen tavoitteet ja periaatteet sekä suunnitelman koulutuksenjärjestäjien ja hyvinvointialueen yhteistyöstä, koulutuksen järjestäjien arviot opiskeluhuoltopalvelujen tarpeesta, suunnitelman opiskeluhuoltopalvelujen voimavarojen kohdentamisesta
- Hyvinvointialueen tulee muodostaa **alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä**
 - Hyvinvointialueen ja sen alueella toimivien koulutuksen järjestäjien yhteistyöelin

Opiskeluhoolto opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen yhdyspinnalla – mitä muuttuu

- Opiskeluhoitopalvelut yhden järjestäjän vastuulle
 - Toiminnallinen kokonaisuus
- Opiskeluhoitopalvelujen henkilöstö, mukaan lukien psykologit ja kuraattorit sosiaali- ja terveystoimen palvelukseen, työnantajaksi hyvinvointialue
- Opetus- sekä sosiaali- ja terveystoimen yhteistyö muuttuu kunnan sisäisestä yhteistyöstä kunnan opetustoimen ja hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystoimen yhteistyöksi
 - Tarvittavat yhteistyörakenteet ja suunnitelmallisesta yhteistyöstä sopiminen
- Yhteisöllinen ja yksilökohtainen opiskeluhoolto ja asiakirjat
 - Yhteisöllinen opiskeluhoollon dokumentointi ei sisällä henkilötietoja, kohdentuu kollektiivisesti opiskeluyhteisöön
 - Yksilökohtainen opiskeluhoolto
 - Monialaisen yksilökohtaisen opiskeluhoollon kirjaukset koulutuksen järjestäjän ylläpitämään opiskeluhoitokertomukseen
 - Lääkärien, terveydenhoitajien ja psykologien yksilökohtaista työtä koskevat kirjaukset kirjataan terveydenhuollon potilasasiakirjoihin
 - Kuraattorien yksilökohtaista työtä koskevat tiedot kirjataan sosiaalihuollon asiakirjoihin

Kts. tarkemmin Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta 20 §

**Opiskeluhoolto
on osa lasten
ja nuorten
palvelujen
kokonaisuutta**

Opiskelijan oikeus saada tarvitsemansa palvelut

- Palveluiden oikea-aikaisuus, laatu ja asianmukaisuus (asetus 338/2011)
- Suunnitelmallinen yhteistyö eri toimijoiden kesken
- Kaikkien toimijoiden vastuiden ja toimintaympäristön huomioiminen oma-avontasuunnitelmassa
- Opiskeluhoollon yhteistyörakenne ja -käytännöt tulee sovittaa osaksi kunnan ja hyvinvointialueen laajempaa yhteistyökokonaisuutta
- Hyvinvointialue ja kunta voivat sopia yhteistyöstä tarkemmin neuvottelussaan (laki hyvinvointialueesta 14 §)
- Kunnat ja hyvinvointialueet voivat halutessaan hyödyntää opiskeluhoollossa järjestämislain 6 ja 7 § mukaista hyte-neuvottelukäytäntöä, jolloin raportointi ja neuvottelut toteutettaisiin vuosittain tai sopia tiiviimmistä yhteistyöstä haluamallaan tavalla muutoin.

Aluehallintovirasto

Lasten ja nuorten hyvinvointi ja palveluiden toteutuminen

- Yhä useampi lapsi ja nuori kokee terveydentilansa keskimertaiseksi tai huonoksi ja on vastannut kouluterveyskyselyssä kokeneensa masennusta vähintään kaksi viikkoa (thl.fi/kouluterveyskysely)
- Lasten ja nuorten palveluiden tilanne hyvinvointialueiden aloittaessa toimintaansa:
 - THL:n keväällä 2021 tekemän neuvola-, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon seurantatutkimuksen mukaan kunnat eivät järjestäneet lakisääteisiä terveystarkastuksia kaikilta osin säädösten mukaisesti. THL:n Avohilmo-tiedot vahvistavat tulosta, minkä lisäksi valvontaviranomaisille on tullut yhteydenottoja asiassa.
 - Kunnat ovat joutuneet siirtämään henkilökuntaa koronapandemian takia tartuntatautilain mukaisiin ja kiireellisempiin tehtäviin
 - Lasten ja nuorten palveluiden hoitovaje on kasvanut
 - Muuttunut maailmantilanne vaikuttaa monin tavoin lasten ja nuorten elämään

“

Lasten , nuorten
ja perheiden
oikeus

tarvitsemiinsa
palveluihin

Aluehallintovirasto

Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 338/2011

- asetuksen tarkoituksena on varmistaa, että lasta odottavien naisten ja perheiden sekä alle kouluikäisten lasten, oppilaiden ja heidän perheidensä sekä opiskelijoiden terveysneuvonta ja terveystarkastukset ovat suunnitelmallisia, tasoltaan yhtenäisiä ja yksilöiden ja väestön tarpeet huomioon ottavia

Lasten ja nuorten hyvinvointi ja palveluiden toteutuminen

- Lapsilla ja nuorilla on oikeus tarvitsemiinsa palveluihin – on aika suunnitella, miten palvelujen saatavuus ja laatu toteutetaan
- Omavalvontasuunnitelma
- Hyvinvointialueen tulee ohjata ja valvoa sekä omana palveluna tuottamiaan palveluja että mahdollisesti ostamiaan palveluja ja näiden alihankkijoita

Tiedoksi Sosiaali- ja terveysministeriön infotilaisuus opiskeluhuollon kehittämisestä

- [Infotilaisuus opiskeluhuollon kehittämisestä osana sote-uudistusta - Sosiaali- ja terveysministeriö \(stm.fi\)](https://stm.fi)

perjantai 20.5.2022 klo 9.00 – 11.00

Opiskeluhuollon teemaryhmä järjestää avoimen infotilaisuuden opiskeluhuollon organisoimisesta osana sote-uudistusta.

Hyvinvointialueiden sote-valmistelijoille, opiskeluhuollon organisoinnista vastaaville, koulujen rehtoreille ja opetustoimen vastuuhenkilöille tarkoitettu avoin infotilaisuus, jossa käydään läpi opiskeluhuollon organisoitumiseen liittyviä kysymyksiä. Tilaisuus järjestetään etäyhteyksin.

Osallistu tilaisuuteen osoitteessa [https://videonet.fi/stm/20220520/Linkki toiselle sivustolleAvautuu uudessa välilehdessä](https://videonet.fi/stm/20220520/Linkki_toiselle_sivustolleAvautuu_uudessa_välilehdessä)
Tallenne on katsottavissa myös tilaisuuden jälkeen kahden viikon ajan eli vielä perjantaina 3.6.2022.

Ohjelma

Tervetuloa, johtaja Anna Cantell-Forsbom (STM)

Kunnan ja hyvinvointialueen suunnitelmallisen yhteistyön rakenteet, neuvotteleva virkamies Arja Ruponen (STM)

Palveluiden toiminta ja kehittäminen SISOTE-näkökulmasta (Imatra/Eksote), opetus- ja nuorisopäällikkö Minna Rovio, Imatra; toimintayksikön esimies Heidi Pietinen, Eksote

Tilaisuuden päättäminen, johtaja Anna Cantell-Forsbom (STM)

